

Water als metafoor voor natuurlijkheid

Leef met water in plaats van ertegen te vechten

Natuurlijk ven op golfbaan de Dommel.

Sinds 2000 is de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) van kracht. De KRW moet ervoor zorgen dat de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater

binnen de EU op orde is. In beginsel moet in 2015 binnen alle lidstaten een 'goede chemische toestand en een goed ecologisch potentieel of een goede ecologische toestand' zijn bereikt' (bron: kaderrichtlijnwater.nl).

Auteur: Ronald Buiting

Als onderdeel van het nadenken over water op golfbanen heeft de NGF in 2011 het rapport *Droge Voeten, Duurzame Golfbanen Leidraad Waterkansen op Golfbanen* gepresenteerd. Volgens de NGF is het streven om op alle golfbanen tot een uitgekiend watermanagement te komen. Ad Segers, voorzitter van de stuurgroep, formuleert het als volgt: 'Uitgangspunt zou moeten zijn: leef met water in plaats van ertegen te vechten'. 'Houd water vast, berg het water en voer dan pas het resterende deel af'. Berging van water wordt voor golfbanen in combinatie met de reductie van watergebruik een van de thema's van de toekomst. Vraag is of de oproep van Segers een noodzakelijke opgave is, of wellicht een unieke kans.

Bewegen in de vrije natuur als leidmotief

Ongeveer gelijktijdig met de opkomst van het thema water wordt ook de vrije golfer – letterlijk en figuurlijk – een steeds belangrijkere speler. Dat blijkt bijvoorbeeld uit de opkomst van vele virtuele verenigingen, zoals vrijegolfer.com en de

Nederlandse Organisatie Van Vrije Golfers (NOVVG), of het ontstaan van de golfclub van de ANWB. Logisch dat een groot aantal banen zich actief op deze steeds groter wordende groep richt. De economische crisis versnelt dit proces: veel banen hebben de greenfee-inkomsten van de vrije golfer hard nodig. Daarbij is belangrijk te weten hoe de vrije golfer tot een baankeuze komt.

Het door Golf Opinie uitgevoerde tevredenheids-onderzoek in januari 2012 geeft meer duidelijkheid over waar de vrije golfer naar op zoek is. Uit het onderzoek blijkt dat vrije golfers duidelijk andere wensen hebben dan verenigingsgolfers. Zo speelt 45% van de vrije golfers minder dan één keer per week. Bij de verenigingsbanen is dat 10%.

De ANWB benadrukt het belang van natuur bij de beleving van de vrije golfers. Vrij golfen via de ANWB is: 'Lekker in de natuur bezig zijn met vrienden of collega's...' Ook het Financieel Dagblad onderkent in 2007 dat natuurbeleving belangrijk

is: 'Veel nieuwe golfers in de leeftijdscategorie 25 tot 45 jaar zijn vrije golfers, die maar enkele keren per jaar spelen.' Verderop: 'Het is ook een sociaal-maatschappelijk prima te verantwoorden, zeer gezonde buitenactiviteit. Je loopt bijvoorbeeld bij een rondje golf toch minstens 10 kilometer in de vrije natuur.'

Golf als natuurbeleving

Een aantal golfbanen positioneert zich op dit moment op internet al op basis van natuurkwaliteit. Zo ligt golfbaan Haverleij '...volledig vrij in het landschap met een eindeloos uitzicht op de omringende natuur', of golfbaan de Scherpenbergh: '18 holes in Veluwe natuur'. En golfcomplex de Golfhorst legt daarbij een directe relatie met water. Het golfcomplex ligt 'heerlijk in de vrije natuur, door de bossen en langs het water'.

Vrije golfers zijn dus minder gericht op alleen golf en kijken meer naar de natuurlijke kwaliteit van de omgeving waarin ze golfen. Binnen de golfmarkt

VEN OF POEL

'Een ven is een klein, meestal ondiep meer dat voorkomt op Pleistocene zandgronden. Een ven wordt meestal niet door grondwater gevoed' (bron: Wikipedia). 'Poelen bestaan uit geïsoleerd stilstaand water dat meestal wel gevoed wordt door grond- en/of regenwater. Een poel met een oppervlakte van 20 are is het meest geschikt als "paddenpoel"' (bron: IKL Limburg).

worden natuurlijkheid, natuurbeleving en 'golf als een wandeling in de natuur' daardoor steeds belangrijkere thema's, zeker als je als baan wilt dat de vrije golfers regelmatig langs blijven komen.

Waterrichtlijn als kans

Wellicht biedt de KRW hier een aanknopingspunt. Door de noodzakelijke waterberging vorm te geven met behulp van vennen en poelen, wordt zowel invulling gegeven aan de Kaderrichtlijn als aan het realiseren van een hoogwaardige natuurbeleving. Golfbanen die meer water willen opslaan, kunnen dat dus het beste doen door het inrichten van zo natuurlijk mogelijke poelen of vennen. Zo sla je als baan twee vliegen in één klap: de doelstellingen uit de KRW worden gerealiseerd en de attractiviteit van je baan neemt toe.

Natuurlijk ingerichte poelen of vennen bieden naast een natuurlijke uitstraling ook kansen voor natuurontwikkeling. Een groot deel van de Nederlandse rodelijstsoorten vindt een habitat in of in de directe omgeving van poelen of vennen. Om de natuurpotenties te verzilveren, is het wel belangrijk dat nieuwe poelen en vennen op de

SITUERING EN INRICHTING VAN POEL OF VEN

(bron: www.ravon.nl)

- niet te sterk beschaduwd, i.v.m. voldoende zoninstraling;
- ondiep, zodat ze snel kunnen worden opgewarmd door de zon;
- zo diep dat er in de zomer voldoende water is voor de ontwikkeling van larven;
- voorzien van voldoende watervegetatie, i.v.m. de ei-afzet en schuilmogelijkheden;
- voorzien van geleidelijk aflopende oevers;
- in poelenrijke gebieden worden poelen op een afstand van maximaal 400 m vanaf een andere poel aangelegd. Dit is een garantie voor een snelle kolonisatie van de nieuwe poel door amfibieën.

Golfbaan The Dutch: steile oever soms noodzakelijk om bespeelbaarheid van de green te garanderen.

juiste locatie worden gesitueerd en goed worden ingericht.

Bestaande banen

Bestaande banen gaan in de toekomst dus veel waterbuffers aanleggen. Dat kan het beste door het realiseren van nieuwe poelen of vennen. Daarmee wordt water vastgehouden en het beeld van de baan verder 'vernatuurlijkt'. En dat is weer goed voor de beleving van de – vrije – golfer.

Maar dat niet alleen. Op veel banen is ook op korte termijn al esthetische en ecologische winst te behalen. Dat kan door bestaande vijvers, veelal met harde beschoeide oevers, te transformeren tot poel of ven. En dat is niet moeilijk: vervang gewoon de bestaande beschoeiing door een natuurlijke, geleidelijke oever. De natuur doet de rest. Deze transformatie is overigens niet alleen interessant voor vijvers, maar kan ook worden ingezet bij beschoeide sloten of – delen van – vaarten. Door de ingreep wordt de beleving natuurlijker en neemt de soortenrijkdom op de golfbaan sterk toe.

Vanzelfsprekend lenen niet alle oevers op de baan zich voor een natuurlijk inrichting: golftechnische eisen kunnen ertoe leiden dat beschoeien noodzakelijk blijft. Toch heeft het verwijderen van de beschoeiing op alle plaatsen waar dat kan een positief effect: goed ingerichte poelen en vennen hebben in vergelijking met vijvers een veel betere waterkwaliteit. En ook dat is een opgave binnen de Kaderrichtlijn Water.

Nieuwe banen

Binnen verschillende nieuwe golfprojecten levert de realisatie van vennen of poelen in combinatie met winterbiotopen voor amfibieën een belangrijke bijdrage aan de haalbaarheid. Door op de juiste locaties 'echte' poelen of vennen te situeren, verloopt het vergunningstraject eenvoudiger. Dus hier is naast water en natuur ook de snelheid van de procedure een belangrijk motief om niet voor vijvers, maar voor het inrichten van natuurlijke poelen of vennen te kiezen. Belangrijke conclusie: de tijd waarin op golfbanen vijvers werden aangelegd, is voorbij. Zowel de golfer als de omgang met water vragen om de realisatie van poelen en vennen met natuurlijke oevers.

De auteur Ronald Buiting is directeur van Buiting Advies, zie ook www.buiting.nl

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-6315